

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ruokaviraston katsaus maaseudun kehittämisen CAP27 -valmisteluun

---

Raisa Ikonen

Maaseudun kehittämissosaston johtaja

Ruokavirasto

Maatinki Leppävirta

30.10.2019

Elintarviketurvallisuusvirasto,
Maaseutuvirasto ja
osa Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskusta
on nyt
Ruokavirasto.

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Vaikuttavuus tavoitteena

Ruokaviraston strategisia vaikuttavuuspäämääriä:

- asiakaskokemus on positiivinen
- korkealaatuinen ruoantuotanto turvataan kestävällä tavalla
- kotimainen elintarviketuotanto on kilpailukykyinen
- eläinten hyvinvointi paranee ja elintarviketurvallisuus sekä eläinten ja kasvien terveys säilyy korkeana
- maaseutu on elinvoimainen
- elintarvikkeiden vientiedellytyksiä parannetaan.

Organisaatio

sisäinen tarkastus

Pääjohtaja Antti-Jussi Oikarinen

esikunta

Maaseutu, ylijohdaja Matti Puolimatka

- Maatalous, Jukka Pekonniemi
- Maaseudun kehittäminen, Raisa Ikonen
- Markkinatuet, Marja Husu
- Varainhoito

Elintarvikeketju, ylijohdaja Pia Mäkelä

- Elintarviketurvallisuus, Leena Räsänen
- eläinten terveys ja hyvinvointi, Terhi Laaksonen
- kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys, Hanna Kortemaa

laboratorio ja tutkimus, ylijohdaja Janne Nieminen

- eläintautibakteriologia ja -patologia
- kasvianalytiikka
- kemia
- mikrobiologia
- riskinarviointi
- virologia

Sisäiset palvelut, hallintojohtaja Maria Teirikko: henkilöstö, talous, käyttäjäpalvelut, asiantuntijapalvelut

Digitaaliset palvelut, johtaja Juha Antila: projekti-, tietojärjestelmä- ja tietoratkaisut, sovelluskehitys, teknologiaratkaisut

Organisaatiomme

Maaseudun kehittämisosasto
Raisa Ikonen

Viestintäasiantuntija Riika Isola
Aluekehittämisen johtava
asiantuntija Merja Uusi-Laurila
Assistentit Pirjo Tuominen ja
Eija Heinonen

Kehittämistukiyksikkö
Esko Leinonen

Kehittämistukien
järjestelmäkehitysyksikkö
Keijo Yli-Hukkala

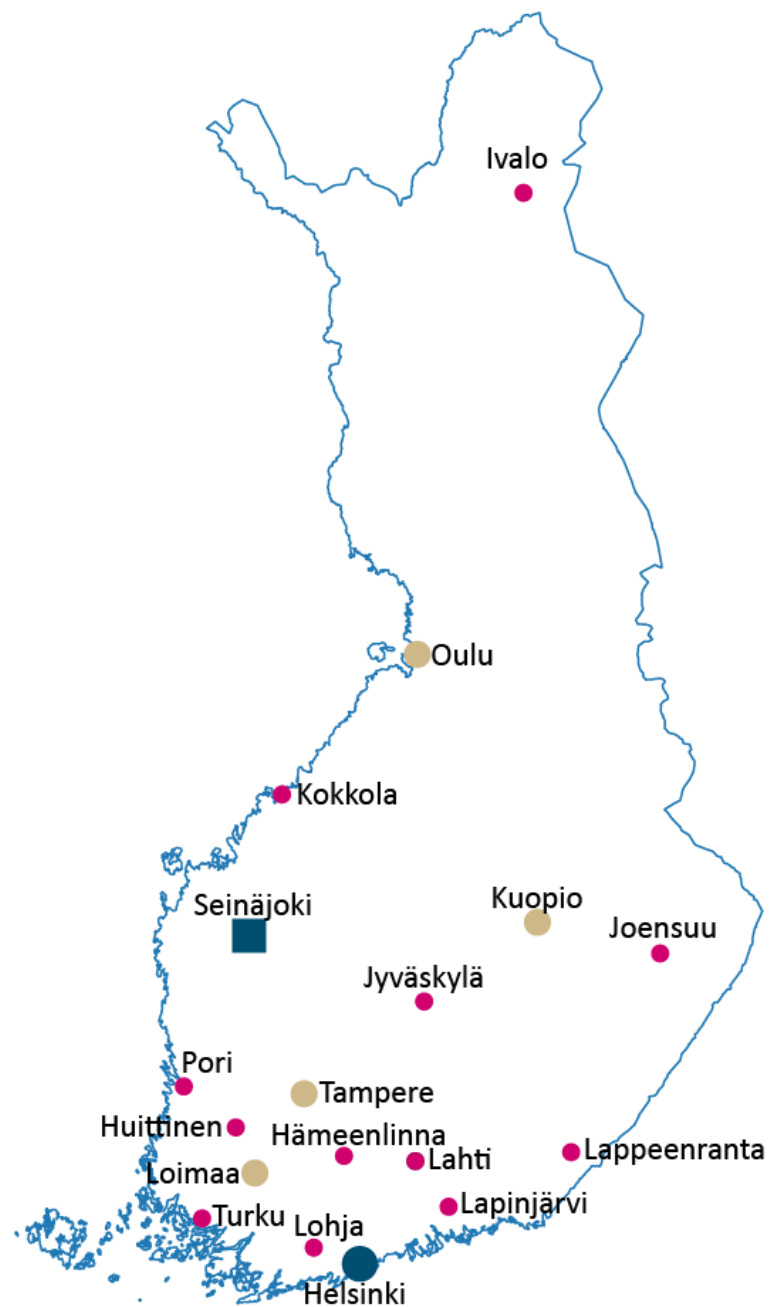
Tarkastusyksikkö
Heli Pöyhönen

Verkostopalvelut
Teemu Hauhia

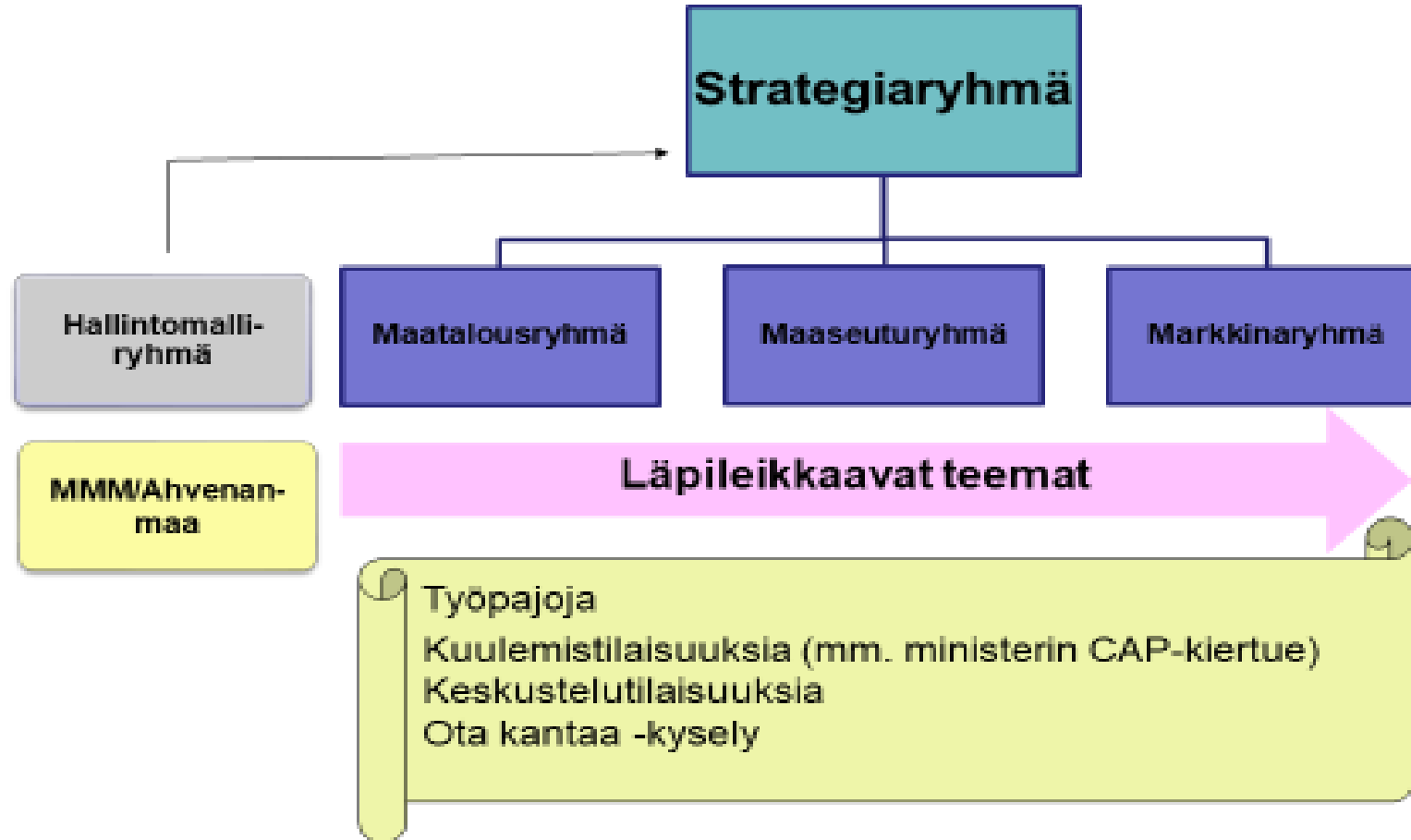
Ruokaviraston toimipaikat

Työntekijöitä

CAP-suunnitelman kansallinen valmistelu

CAP27 valmistelu Ruokavirastossa

- Kauden 2021-2027 toimeenpanoa valmistellaan suunnitellusti ja varmistetaan, että toimeenpano käynnistyy ja toimenpiteet määritellään tietojärjestelmiin oikea-aikaisesti ja tavoitteiden mukaisesti.
- Otetaan huomioon mahdollisen siirtymäkauden muutostarpeiden toimeenpano
- Tiivis yhteistyö maa- ja metsätalousministeriön kanssa
  - Työryhmät
  - Työpajat
  - Tiimit
- Ruokaviraston sisäinen CAP27 valmistelu, myös koordinointi eri tukimuotojen välillä
- Tavoitteena yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen

CAP27 –valmistelu sidosryhmien kanssa

- 2018 – 2019 talvella MMM:n mittava työpajatyöskentely: laaja pohja-aineisto
- 2020 Älykkäät maaseudut –kiertue
  - 15 ELY-alueella
  - Ruokaviraston verkostoyksikkö mukana järjestämässä
  - Suunnattu alueiden sidosryhmille
  - Alueiden tuki organisoinnissa tärkeää: sidosryhmien tunnistaminen ja kutsuminen

Maaseudun kehittämisen toimenpidetyypit (types of interventions) CAP- asetusehdotuksessa

- **Investoinnit (artikla 68)**
- Nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittaminen ja **maaseudun yritystoiminnan käynnistäminen (artikla 69)**
- Riskinhallintavälineet (artikla 70)
- **Yhteistyö (artikla 71)**
- **Tietämyksen vaihto ja tiedottaminen (artikla 72)**
- **Eurooppalainen innovaatiokumppanuus (artikla 114)**
- **AKIS (Agriculture-, knowledge-, innovation-system, artiklat 5, 102, 114 ja 71 ja 72 sekä 13 ja 113)**

Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen (CLLD) yleisasetusehdotuksessa

- Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen (artikla 25)
- Yhteisölähtöiset paikalliset kehittämisstrategiat (artikla 26)
- Paikalliset toimintaryhmät (artikla 27)
- Rahastoista yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen myönnettävä tuki (artikla 28)

Mikä muuttuu?

2014-2020

- I ja II pilarin toimenpiteet erikseen
- 18 kohdealaa, 19 toimenpidettä yli 30 alatoimenpidettä
- N+3
- Komissio valvoo koko ketjussa
- Kiinteät tukitasot
- Maaseutuverkosto

2021-2027

- Yksi CAP-suunnitelma I ja II pilareille
- 8 toimenpidekokonaisuutta
- N+2
- Keskeistä tulokset
- Komissio valvoo jäsenmaata, jäsenmaa tuensaajiaan
- Laajat interventiot, tukitasojen maksimit. Jäsenvaltio määrittelee kansallisissa säädöksissä
- CAP-verkosto
- Maaseuturahaston rahoitus – 14 %

CAP–uudistuksen sisältö

- CAP:lle uusi arkkitehtuuri:
  - EU-tasolla päätettäisiin vain isot EU-tason tavoitteet ja yhteinen viitekehys politiikalle sekä tietyt EU-minimivaatimukset.
  - Jäsenmaalle enemmän valtaa päättää sen alueella sovellettavan tukikokonaisuuden sisällöstä, valvonnasta ja seurannasta.
  - Jäsenmaakohtainen strateginen suunnitelma (kattaa molempien pilareiden toimenpiteet), jonka jäsenmaa itse laatii ja komissio hyväksyy. Suunnitelma sisältää maakohtaiset tavoitteet ja saavutettavat tulokset sekä toimenpiteet tuloksiin pääsemiseksi.
  - Komissio seuraa jäsenmaiden tavoitteiden ja tulosten saavuttamista mm. indikaattoreiden avulla, jäsenmaat taas seuraavat viljelijöitään. Nykyistä vähemmän komission tarkastuksia tilatasolla.
- Toimeenpanossa fokus sääntöjen seurannasta tulosten saavuttamiseen.
- Tuleva kehyskausi 7 vuotta 2021–2027.
- Rahoituskehys ehdotus saatiin toukokuun alussa 2018, I pilari -2%, II pilari -14 %.

CAP-toimenpiteet

- Nykyisiä CAP:n toimenpiteitä voisi uudessa mallissa jatkaa. Mm...
  - Tuotantosidonnaiset tuet
  - Perustuki
  - Nuorten viljelijöiden lisätuki
  - Ympäristö- ja ilmastokorvaukset
  - Eläinten hyvinvointikorvaukset
  - Investoinnit
  - Perustamistuki
  - Kehittämistuet

Suuri osa kehittämisvälineistä säilyy, tavoitteena kuitenkin yksinkertaisempi ja selkeämpi toimeenpano.

Aikataulusta

- Suomen tavoitteena on neuvotteluiden eteenpäinvieminen niin pian kuin mahdollista
- Kansallisen politiikan suunnittelun ja toimeenpanon kannalta keskeisiä asioita on komission CAP-suunnitelmassa vielä auki
- Siirtymäkausi näillä näkymin vähintään yksi vuosi
- Tavoitteena, että Suomen CAP27 suunnitelma valmis 12/2019
  - >> CAP-suunnitelman kansallisen tason ja komission hyväksyntä
- Vuonna 2020 → kansallinen säädösvalmistelu (määrä ja merkitys kasvaa)
- Leader-ryhmien haku 2020, kun EU ja kansallinen valmistelu riittävän pitkällä
- ELY-keskusten alueelliset suunnitelmat
- Toimeenpanon valmisteluun on oltava riittävästi aikaa, noin vuosi (prosessit, tietojärjestelmät, ohjeet, ym.)
- Uusi kausi alkaa ja uudistetut CAP-välineet käyttöön 2022/2023?

Rahastojen yhteistyöllä hyviin tuloksiin

- Saavutettavuus: EU-rahastojen työnjako?
- Digitalisaatio: palveluissa, elinkeinojen uudistamisessa ja kehittämisessä?
- Yrittäjyyden edistäminen
  - työvälineet, rahoitus,
  - työvoiman saatavuus, osaaminen
- Osaaminen ja innovaatiot
- Biotalous edistäminen
- Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen

Valokuidun tilannekuva

Valokuidun saatavuus
25% kotitalouksista

Maakunta	FTTH/B saatavuus
Ahvenanmaa	94 %
Kainuu	54 %
Pohjanmaa	40 %
Varsinais-Suomi	32 %
Pirkanmaa	29 %
Uusimaa	28 %
Pohjois-	
Pohjanmaa	27 %
Pohjois-Savo	26 %
Keski-Suomi	24 %
Keski-	
Pohjanmaa	22 %
Pohjois-Karjala	22 %
Etelä-	
Pohjanmaa	20 %
Lappi	19 %
Satakunta	18 %
Etelä-Savo	15 %
Kanta-Häme	15 %
Etelä-Karjala	10 %
Kymenlaakso	7 %
Päijät-Häme	7 %

Lähde: Liikenne- ja viestintäviraston tiedonkeruu, tilanne 31.12.2017.

- verkkotietopiste.fi,
yhteisrakentaminen.fi
#yhteisrakentaminen
[@PeltolaOjala](https://twitter.com/PeltolaOjala)

8.4.2019

Arvioinnit osana CAP27 valmistelua

- Ohjelmakauden arvioinnit toteutetaan pääasiassa vuonna 2019. Näin arvioinnin tuloksia voidaan käyttää tehokkaasti uuden kauden valmistelun tukena.
- Arviointien avulla varmistetaan laaja-alainen valmistelu, saadaan kauden hyvät käytännöt esiin ja kartoitetaan karikoita
- Arviointien suositukset tärkeä työkalu CAP27 valmistelussa

Leader -arviointi

- Leader: mahdollistaja, tulkki, osaamisen levittäjä, aluekehittäjä.
- Erilaistumista eri alueilla.
- Leaderin lisäarvo kiteytyy sosiaaliseen pääomaan
- Leaderin lisäarvo myönteisenä vipuna paikallisella tasolla: vaikuttaminen yleiseen mielipiteeseen, asumisilmastoon jne.
- Leader-yritystuet tärkeitä, mutta haastavia.
  - CAP-valmistelun tavoitteena on tehdä selkeät yrityksen tukivälineet sekä Leaderin että ELY:n käyttöön siten, että väliinputoajia ei jäisi.

Aluetaloudelliset vaikutukset -arviointi

- Ohjelma on onnistunut alueellisten hyvinvointierojen tasapainottamisessa.
  - Välitön työpaikkavaikutus ja välillinen kerrannaisvaikutus: 1 työpaikka lisää alueella 0,5 työpaikkaa extraa.
  - Yritysrahoitus on ollut kohdennettuna oikein ja on pyrkinyt kääntämään taantuvien alueiden kehitystä parempaan suuntaan.
- Suositukset
  - Koulutustoimenpiteen ja yhteistyön lisääminen maaseudun yritysten ja t&k-toiminnan kanssa voisi edesauttaa kasvuyritysten lisääntymistä. Osaaminen ja kapasiteetin lisäämistä normaalin toiminnan kehittämisen sijaan.
  - Passiivisempien toimijoiden rohkaiseminen toiminnan ja kehittämisen pariin. Syrjäytymisen ehkäiseminen pitäisi olla sisäänrakennettu ohjelmaan
- Alueiden monipuolinen toimialarakenne lisää kerrannaisvaikutuksia. Aluetuntemus ja omat painotukset tärkeitä. CAP-strategia: Hankitaan sellaisia resursseja ja kyvykkyyksiä, jonka varaan tulevaisuuden kehitys rakentuu.

NEUVO2020 ARVIOINTI

- Neuvonta on ollut tarpeellinen toimenpide. Etenkin 2017 talousneuvonta, tukiehtojen noudattaminen, tukiehtojen valinta, tilan tulevaisuuden suunnittelu.
- Neuvoja noin 800 rekisterissä, 88% aktiivista.
- Neuvonnalla konkreettinen apu ongelmaan tai haasteeseen tilalla. Neuvonnalla autettu alentamaan tuotantokustannuksia ja kannattavuutta. Muutettu tai tarkennettu viljelysuunnitelmaa, korjattu käytännön ongelmia tilalla. Jatkotoimenpiteiden määrittely selkeämmin ja tarkemmin, ryhtyminen toimeen myös aktiivisemmin.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman vaikutus maatalousalan kilpailukykyyn

- Maatalouspolitiikan toimenpiteiden ja markkinatuottojen välisellä muutoksella: kustannuskilpailukyky tai lisäarvo.
- SPV ja investointeja toteutetaan vahvoilla maatalousalueilla
- Maataloustuotannon alueellinen keskittyminen ja yksikkökokojen kasvu jatkuu.
- Ohjelman toimenpiteiden vaikutuslogiikka on pitkäjänteistä → toimenpiteiden vaikutukset havaittavissa vasta keskipitkällä aikavälillä → Ratkaisu: pitkän aikavälin vaikuttavuusindikaattorit
- Kaikki vaikutukset eivät kuitenkaan nouse esiin maaseutuohjelman tällä hetkellä käytössä olevilla indikaattoreilla.
- Johtopäätökset:
  - Nykyisillä toimenpiteillä ei ole voitu vahvistaa maatalouden kilpailukykyä: toimenpiteet säilyttäviä, eivät kehittäviä.
  - Yksittäisten tilojen kilpailukyky voidaan nähdä vahvistuvan.
  - Säilyttävien ja kehittävien tukimuotojen välinen suhde olisi tarkasteltava kriittisesti
  - Maatilojen liiketoimintaedellytykset entistä vahvempi peruste rahoitukselle
  - Investointituet kilpailukyvyn tukemiseen
  - Viljelijän ammattitaidon merkityksen korostaminen ja osaamisen kehittäminen
  - Vaikuttavuuden pitkäjänteinen seuranta ja arviointi tärkeää. Arviointi yli toimintakausien.
- Yhteistyötoimenpiteillä voidaan jatkossa kehittää maatalouden kilpailukykyä

Koulutus- ja yhteistyötoimenpiteiden tuloksellisuus ja vaikuttavuus sekä innovoinnin edistyminen (MAINIO)

- Innovaatiot maaseutuohjelmassa
  - Ei tavoite, vaan väline. Ei vaan keksitä jotakin uutta, vaan otetaan se käyttöön.
  - Toteutustavat: uusien ideoiden tunnistaminen ja hyödyntäminen sekä innovaatiovalmiuksien parantaminen
- Päähuomioita
  - Maaseutuohjelma ei ole innovaatio-ohjelma (T&K)
  - Maaseutuohjelman lähestymistapa on käytäntölähtöinen
  - Käytäntölähtöisyys hyötyisi monialaisuudesta ja -tieteisyydestä sekä rajapinnoista
    - Haketoimijoiden joukko harvalukuinen ja vakiintunut, onko enää uutuusarvoa (Esim. Metsäkeskus), toisaalta hanke- ja ohjelmatoimijoiden osaaminen kehittynyt korkeatasoiseksi
    - Osaamisen lisääminen vaikuttavuuden keskiössä
    - T&K -hakuisia ja -kykyisiä yrityksiä on maaseudulla vähän tai ne hakeutuvat EAKR-hankkeisiin
- Yritysryhmähankkeet
  - Kokoaminen haastavaa
  - Aktivointihankkeet eivät aina kuitenkaan edes johda yritysryhmiin.
  - Hyötyjinä vain pieni yritysryhmä. Onko yritysryhmä kuitenkin parempi malli kuin yrityksen kehittämistuki?
- EIP hankkeet: Suomen hankkeita vähän mutta isoja. Viestintä tärkeää, jotta hyödyt voidaan leivittää mahdollisimman laajalle.

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

